

Novo naraščanje mednarodne napetosti

Nepričakovana vrnitev angleških in francoskih državnikov v prestolnici — Nevarni problemi Španije, Češkoslovaške, Daljnega vzhoda in Palestine

AKTIVNOST LONDONA IN PARIZA.
LONDON, 10. avgusta. Včeraj se je nepričakovano vrnil s počitnic na Škotskem v London ministrski predsednik Chamberlain, obenem je prekinil dopust tudi zunanji minister lord Halifax, iz Palestine se je pa vrnil z letalom kolonialni minister Macdonald. Prav tako se je vrnil tudi francoski ministrski predsednik Daladier iz Cannese v Pariz in se že takoj včeraj sestal z zunanjim ministrom Bonnetom in vojnim ministrom. Vse te nenadne prekinitve dopustov vodilnih angleških in francoskih državnikov so v zvezi s splošnim mednarodnim položajem, ki se je v zadnjih dneh zopet zelo poostiril.

ŠPANSKO VPRAŠANJE

Pred vsem stopa zopet v ospredje špansko vprašanje, o katerem se je mislilo, da je prebrodilo štadij mednarodne nevarnosti. Dasi je preteklo že 5 tednov, kar je bila po sporazumu neutralitetnega odbora v Londonu poslana v Burgos in v Valencijo spomenica glede odstranitve tujih prostovoljcev, general Franco na njo še vedno ni odgovoril in tudi na ponovno urgence ne reagira. To postopanje španske nacionalistične vlade vzbuja v Londonu in Parizu vsak dan večje nezadovoljstvo, ker dokazuje, da je v ozadju nečedna igra, ki ponižuje tako Anglijo kakor Francijo.

ANGLEŠKE IN FRANCOŠKE GROŽNJE

Ko je bil sklenjen v Londonu sporazum glede odpoklica prostovoljcev iz Španije med velesilami, sta bila Mussolini in Franco prepričana, da je nacionalistična dokončna zmaga samo še vprašanje nekaj dni ali tednov. V takem prepričanju je Italija pristala na ta sporazum. Menila je, da se itak ne bo izvedel v praksi, ker bo med tem že vsa Španija v Francovih rokah. Nadaljni razvoj operacij na boljših je pa pokazal, da so republikanci še vedno tako močni, da usoda španske državljanske vojske nikakor še ni odločena in bi odpoklic tujih prostovoljcev, ki bi zadel pred vsem le nacionaliste, lahko ves položaj do temelja spremenil. Radi tega v Italiji in Burgos sedaj nočejo realizirati že podpisanega sporazuma. Anglija in Francija pa vztrajata pri tem in sta sklenili tudi že represalije. Ako se sporazum takoj ne izvede, postane tudi s takim trudom doseženi dogovor med Anglijo in Italijo brezpredmeten in se ne ratificira, Francija pa bo zopet odprla svojo mejo na Pirenejih in odkrito podprla republikance.

NEMCIJA IN ČEŠKOSLOVAŠKA.

Drugo vprašanje je razvoj položaja v srednji Evropi, pred vsem razmerja med Češkoslovaško in Nemčijo. Z odposliljavjo lorda Runcimana v Prago so v Londonu pričakovali, da bo nastalo tu vsaj začasno premirje in ne bo nihče skušal z nadaljevanjem sovražne kampanje motiti dela za kompromisni sporazum. Češkoslovaška se v tem oziru tudi res obnaša korektno, ne pa tako tudi Nemčija. V Londonu upliva neprestano kampanja nemškega tiska proti Češkoslovaški, ki se po prihodu lorda Runcimana v Prago ne le ni omilila, ampak celo poostrišla, veliko nezadovoljstvo in odpor tako v političnih krogih kakor v javnosti. Kar London še bolj vznemirja so pa priprave za ogromne nemške vojaške vaje, ki se pripravljajo v takem obsegu in na takem terenu, da vzbujajo sum. — Nemčija bo mobilizirala za te vaje skoraj poldrugi milijon rezervistov. Take mobilizacije za vojaške vaje evropska zgodovina še ne pomni.

DALJNI VZHOD.

Anglijo in Francijo vznemirja dalje tudi razvoj dogodkov na Daljnem vzhodu, kjer se zdi, da postaja vojna med sovjetsko Rusijo in Japonsko nezogibna. Izbruh te vojne bi imel velike posledice tudi na položaj v Evropi, zato morata Anglija in Francija proučiti do podrobnosti vse probleme, ki so s tem v zvezi in precizirati svoje stališče. To je potrebno tudi radi tega, ker zanima Daljni vzhod enako živo Italijo in Nemčijo. V Rimu in Berlinu si vojne med Rusi in Japonci ne žele, ker radi lastne zaposlenosti v Evropi svoji zaveznici Japonski v sedanjem času ne bi mogli v nobenem oziru priskočiti na pomoč, brez tuje pomoči, vsaj materialne, pa bi Japonska gotovo podlegla. Zato je za London in Pariz usodne važnosti vprašanje, ali bi vojna na Daljnem vzhodu Evropo raz-

bremenila ali obremenila? Zaenkrat prevladuje mnenje, da bi je razbremenila.

PALESTINSKI PROBLEM.

Anglijo zanima posebno tudi palestinski problem. Iz vtisov, ki jih je prinesel kolonialni minister Malcolm Macdonald včeraj iz Palestine sledi, da je treba energično napraviti red v Sveti deželi. Zato je verjetno, da bo Anglija Palestino razdelila že letos v dve ločeni državi, židovsko in arabsko. Za Anglijo bi bil potem mnogo važnejši židovski del, katerega bi na vzhodu močno utrdila. Razen tega se pojavlja velik načrt za prekop med Sredozemskim in Mrtvim morjem, ki bi v primru potrebe razbremenil vsaj deloma in v neki meri Sueški prekop. O vseh teh vprašanjih se je treba naglo odločiti in zato so angleški in francoski državniki tudi prekinili svoje počitnice.

Anglija in Francija ne dovolita oslabitve Češkoslovaške

RUNCIMANOVO DELO. V OZADJU TUDI AMERIKA. NAČELA RUNCIMANOVEGA POSREDOVANJA. NEDOTAKLJIVOST OKVIRA IN USTAVE ČEŠKOSLOVAŠKE.

PRAGA, 10. avgusta. Lord Runciman proučuje včeraj in danes načrte vlade in predloge manjšin za rešitev narodnostnega problema. Včeraj je konferiral tudi z ministrskim predsednikom Hodžo, njegovi strokovnjaki pa so ponovno sprejeli zastopnike sudetskih Nemcev.

PARIZ, 10. avgusta. V zvezi z misijo lorda Runcimana se v Parizu in Londonu naglašajo zlasti veliko zanimanje, ki ga kažejo za češkoslovaški problem Združene države Severne Amerike. Ameriška valada je obvestila francosko in angleško vlado, da lahko računata na njeno sodelovanje in pomoč pri reševanju češkoslovaških vprašanj.

LONDON, 10. avgusta. Sedaj se že lahko objavijo glavna načela, po katerih hoče lord Runciman reševati prevzeto poslanstvo. Po informacijah z merodajnega mesta stoji lord Runciman odločno na stališču, da je mogoče rešiti vsa vprašanja samo sporazumno. Vsak sporazum

pa pomeni koncesije tako s strani češkoslovaške vlade kakor s strani narodnih manjšin. Znano je, da je Ma češkoslovaška vlada v vprašanju koncesij precej daleč. Lord Runciman pa bo v prihodnjih dneh ugotovil, ali so tudi narodne manjšine pripravljene pristati na zadostne koncesije. Ako tudi one popuste, kakor je že češkoslovaška vlada, potem ne bo težko doseči sporazum.

LONDON, 10. avgusta. »The Times« pišejo: Bitna dolžnost lorda Runcimana je, da najde rešitev, ki bo spoštovala državni okvir in ustavo Češkoslovaške. Zaradi tega bi bilo pogrešno pričakovati, da bi moglo dolgo in naporno delo lorda Runcimana privedi do neke solucije, ki bi ustvarila iz narodnih manjšin države v državi. Take rešitve ne bi nikoli dovolila češkoslovaška vlada, a odobrili je tudi ne bi ne angleška ne francoska.

Pričetek pogajani za vojaški pakt

ITALO BALBO MUSSOLINIJEV POOBLAŠČENEC. — POBUDA ZA POGAJANJA IZŠLA Z NEMŠKE STRANI.

BERLIN, 10. avgusta. Včeraj je prispel sem italijanski letalski maršal Italo Balbo. Temu obisku pripisujejo v vseh evropskih centrih velik politični pomen. Maršal Balbo je Mussolinijev pooblaščenec za informativna pogajanja med Nemčijo in Italijo glede tesnejšega vojaškega sodelovanja med obema državama. Ta informativna pogajanja naj bi služila razmotrivanju nemškega načrta za letalski sporazum in eventualni vojaški pakt. Nemčija, ki je danes vojaško popolnoma osamljena in ne more v primeru mednarodnih zapletitjav računati z nobeno tujo po-

močjo, bi rada navezala Italijo nase tudi v vojaškem oziru. Kakor je znano, je sedanja berlinsko-rimska os zgoj političnega, in še to le taktičnega značaja. To se je pokazalo posebno vidno meseca maja ob priliki nemško-češkoslovaške napetosti, ko je Italija izjavila, da v tej zadevi ni direktno interesirana in se taki eventualni vojaški akciji ne bi mogla pridružiti. Ker se mišljenje Rima od tedaj do danes bistveno ni spremenilo, se splošno sodi, da je vojaški pakt med Berlinom in Rimom zelo malo verjeten.

HITLERJEVA MLADINA NA MEJI.

GRADEC, 10. avgusta. V ponedeljek je prispelo iz Dessau sem 900 članov in 100 članic Hitlerjeve mladine, katero so Gradčani slovesno sprejeli in podžupan Berdino ji je v dolgem govoru opisal zgodovino narodnostnih bojov na štajerski meji. Iz Gradca je odpotovala Hitlerjeva mladina v posameznih skupinah v razne obmejne

kraje, da se seznanijo z razmerami na meji.

Borzna poročila. Curih, avgusta. Dežive. Beograd 10, Pariz 11.9125, London 21.31, Newyork 436.875, Milan 27.975, Berlin 175.10, Dunaj 33, Praga 15.08.

Dunajska vremenska napoved za jutri: Verjetno vedro vreme, vendar ne več tako toplo.

Zapiski

Nemški socialni demokrati o manjšinskem vprašanju

Te dni je predsedstvo nemške socialno demokratske stranke razpravljalo o vladnem predlogu manjšinskega statuta. Nemški socialisti načelno poudarjajo, naj vlada pri reorganizaciji predvsem zagamči v polni meri vsakomur vse državljanske svoboščine. V tej točki socialisti zlasti zahtevajo, da je treba brezpogojno braniti vse češkoslovaške Nemce pred nacističnim terorjem. V jezikovnem vprašanju se zavzemajo za popolno enakopravnost. Za ozemlje cele republike zahtevajo enotno gospodarsko, socialno in prosvetno politiko.

Poljski glas o sudetskem problemu

»Wieczór Warszawski« je objavil v nedeljo članek o Runcimanovi misiji na Češkoslovaškem, v katerem pravi: »Angleži so prevzeli z Runcimanovo mislijo odgovornost, ki so jo v srednjeevropskih vprašanjih prej vedno odklanjali. Čeprav njihov zaupnik ni prišel v Prago v oficialnem svojstvu, to moralnega pomena akcije prav nič ne zmanjšuje. Za Runcimanom stoji tudi Francija, in ako bi bilo treba, tudi še Amerika. Tisti, ki so v maju menili, da London le taktizira, so se temeljito motili. Nevarnost, da bi Hitler spravi pod svojo oblast vso evropsko celino, je Angleže predramila. Spomin na dejstvo, da je zadnji osvobodilec Evrope Napoleon I. utemeljil svojo moč prav s svojo zmago na češkem ozemlju, torej še ni pozabljen. To aktivizacijo angleške politike na vzhodu tretjega rajha mora tudi Poljska topla pozdraviti. Ne vemo, če smo si bili v Varšavi vedno na jasnem, kaj bi bilo, ako bi zahodne velesile prepustile Češkoslovaško njeni usodi. Potem bi šle za Poljsko še veliko manj v boj. Sedaj obstoji zopet upanje, da se bo evropsko ravnotežje, kakor si ga želi tudi Poljska, ohranilo in utrdilo. V tem je največji pomen Runcimanove misije, ne le za CSR, ampak za vse sosedne Nemčije.«

Čuden svet

Da se zavaruje mir, morajo države povečavati oboroževanje na kopnem, na vodi, v zraku. Je že tako... Ampak predstavljajte si, če bi z isto samoumevnostjo in enostavnostjo kdo trdil: da bo v našem uradu mirno sožitje zagotovljeno, nosim vedno pri sebi nabit revolver. Da bo v naši ulici vladal mir, si napolnim žepo z ročnimi granatami. To bi bil pač čuden svet. Saj je res čuden svet! (Karel Čapek.)

Bistvena razlika med Angleži in Nemci

V angleškem časopisu »News-Letter« beremo naslednjo zanimivo opazko, ki karakterizira Angleže in Nemce: »Mi v naši državi ne bi v mirnem času nikoli prenesli takih omejitev, kakršne prenašajo Nemci v Nemčiji.«

Pater Hlinka o bratstvu

Kljub znanim dogodkom v CSR je dal pater Hlinka zelo širokogrudno tolmačenje o bratstvu: »Nam je Poljak brat; pravtako nam je brat Madžar in Nemeec in sploh vsakdo, ki noče ničesar našega.«

Jugoslavijo čaka sijajna bodočnost

Pariški »l'Ordre« piše, da je postala Jugoslavija čuvar miru na Balkanu in da jo čaka sijajna bodočnost. Članek se zaključuje z besedami: zdravje, velika vitalnost, ogromen napredek na vseh poljih in delavnost so glavni znaki, da Jugoslavija z gigantskimi koraki stopa bodočnosti miru in blagostanja naproti.

Maribor, 10. avgusta.

Spopadi med Rusi in Japonci so v zadnjih tednih odvrnili velik del zanimanja Evrope od bojev, ki se bijejo med Japonci in Kitajci. Celo uvodničarji velikih evropskih listov se čimmanj ukvarjajo s to vojno, čeprav ni prav nič manj važna in usodna kakor je bila prej. Po naših pojmih o vojni, ki so nam ostali iz leta velikega svetovnega klanja, dogodkov na Kitajskem nekako ne moremo razumeti in si zato tudi ne moremo jasno predstavljati, kaj se prav za prav tam dogaja. Dan za dnem čitamo poročila o novih japonskih zmagah in prodiranju v nove kitajske pokrajine, a odločitve še vedno ni, kakor tudi ne nobenih znakov, da bi utegnili biti boj v doglednem času konec.

Japonci, ki jih je šestkrat manj kakor Kitajcev, so se odpravili z razmeroma neznatno vojsko na Kitajsko, da jo osvoje in podvrže svoji volji. Ta neznatna vojska je zasedla že vso severnovzhodno Kitajsko z ogromnimi velemesti Pekinjom, Šanghajem, Nankingom itd. ter se bliža ob veletoku Jangceju predzadnji kitajski prestolnici Hankovu. Toda to prodiranje ni frontalno. Japonci napredujejo le tam, kjer so jim na razpolago plovne reke, železnice ali dobre ceste. Vse drugo ozemlje puščajo ob strani, ne da bi ga zasedli tako, da bi ga mogli v vsakem oziru obvladovati. Tega niti ne bi zmogli, kajti pokrajine so prevelike, njihove čete pa premaloštevne. To prodiranje jim omogoča kitajska bojna taktika, ki je našim pojmom tuja, a kakor se zdi pravilna in uspešna, čeprav bo končne rezultate pokazala šele bodočnost.

Ako bi bili Kitajci vojaško moderno organizirani in zadostno oboroženi, bi Japonce lahko v nekaj dneh popolnoma strli in zmleli. Ker pa to niso, se spuščajo z njimi le v posamezne boje in se nazadnje navadno nenadoma umaknejo za deset ali celo sto kilometrov dalje v notranjost, da trčijo Japonci povsod pred seboj na obupno praznino, ob kateri jih prevzema prej strah kakor veselje; kajti čimdalje so od morja, čimdalje so od svoje domovine, tem večje so njihove težkoče in temvečja je tudi nevarnost, da ne zaidejo v nepredvideno past. Japonsko vojsko na Kitajskem bi mogli še najlažje primerjati z reko, ki si utira pot v ogromno puščavo, se pri tem nevarno razliva in nenehoma gine v pesku, dokler je ta pesek popolnoma ne požre. Ali bo tudi kitajska puščava požrla japonsko vojsko?

V Tokiu dobro poznajo to vprašanje in ob njem jih prevzema strah, da si ga na zunaj ne pokažejo. Že mesece in mesece zmagujejo, zmagali pa še niso in so od zmage danes prav tako oddaljeni, kakor so bili v začetku. Pri tem pa ginejo v nič ogromni milijoni japonskega narodnega premoženja. Vojna žre kakor uenasitni moloh. Japonska je že sedaj od teh zmag utrjena in gospodarsko nevarno načeta. V njenih rokah so velika kitajska mesta, v njenih rokah so važne reke, železnice in ceste, toda pokrajine, ki so jih osvojili, niso v njihovih rokah, še manj pa duše Kitajcev. Sovražnik ni samo pred njimi, sovražnik je tudi za njimi in na levi in na desni. Nenadoma se pojavijo nove kitajske čete, kakor da bi se iz tal vzele, napadejo japonske postojanke sto kilometrov za pravo fronto, poderejo nasip ob reki in povzročijo katastrofalno poplavo, razderejo železnico, uničijo ceste ali pa skladišča hrane in streljiva.

V zadnjih dneh so prodirali Japonci proti predzadnjemu glavnemu mestu vlade maršala Čangkajška, Hankovu. Kitajci so že odredili preselitev vlade v 50 milj oddaljeno polmilijonsko središče pokrajine Sečuan, v staroslavni Čungking, to naravno trdnjavo, ob kateri si Japonci lahko ne polomijo samo zob, ampak razbijejo tudi glave. Toda sovražniki so Japoncem za hrbtom prizadejali več zla kakor Čangkajškove čete pred njimi. Nove umetno ustvarjene in po naravi podpirane poplave so jim izmaknile tla pod zmagovitimi nogami. Morda bodo tudi to vodo kmalu prebrdili in dosegli svoj sedaj tako zaželjeni cilj Hankov, toda koliko bodo s tem bližji svojemu cilju, je seveda drugo vprašanje. Ako bodo hoteli res zmagati, bodo morali slediti

Pred odločitvijo na Dalinem vzhodu

VOJNA SKORAJ NEIZOGIBNA. USODNA POSVETOVANJA V MOSKVI IN TOKIU. POROČILA Z BOJIŠČ.

PARIZ, 10. avgusta. Agencija Radio poroča: Razni znaki dokazujejo, da se sovjetska Rusija resno pripravlja na vojno z Japonsko. V Moskvi so dobro poučeni o japonskih namerah, ki so v prvi vrsti naperjene proti Rusiji. Čim bi Japonci dosegli svoj namen na Kitajskem, bi segli dalje proti Rusiji. Na to Rusija ne more čakati. Sedanji položaj je za rusko akcijo najugodnejši, za Japonce pa najneugodnejši, ker bi se morali bojevati na ogromnih frontah hkrati proti Kitajski in Rusiji, pomoči pa ne bi mogli dobiti od nikoder. Tudi Italija in Nemčija, edini zaveznici, sta sporočili v Tokiu, da Japonci ne moreta pomagati in ji nasvetovali, naj stori vse, da nevarno vojno z Rusijo v sedanjem položaju prepreči. Zato odklanjajo Rusi vse japonske predloge za sporazum.

MOSKVA, 10. avgusta. Avala. Vrhovni svet sovjetske Unije se sestane jutri k drugi seji, da sprejme važne sklepe v zvezi z Daljnim vzhodom. Položaj je splošno zelo resen in bodo jutrišnji sklepi gotovo dalekosežnega pomena. Iz vseh strani Rusije prihajajo v Moskvo resolucije, ki zahtevajo energično akcijo proti Japoncem.

TOKIO, 10. avgusta. Sinoči je bila tu seja kronskega sveta, kateri so prisostvovali razen vojnega ministra tudi mnogi generali in drugi visoki častniki. Sklepi niso znani, a so zelo važni. Razpravljali so tudi o položaju na kitajskih bojiščih.

TOKIO, 10. avgusta. Avala. Vas Jukis ob vzhodu Čangkufenga je rusko topništvo popolnoma porušilo in požgalo. Rusi so kraj divje obstreljevali.

TOKIO, 10. avgusta. Po poročilih vojnega ministrstva so trajali boji na rusko mandžurski meji vso preteklo noč. Boji se nadaljujejo tudi dopoldne. Japonci so doslej obdržali vse svoje položaje. Razsežnost bojišča postaja vedno večja.

TOKIO, 10. avgusta. Reuterjev dopisnik, ki je prisostvoval bojem okoli Čangkufenga, javlja, da je prav razločno videl, kako je rusko topništvo naravnost zasulo griča Čangkufeng in Šatsaoping z granatami najtežjega kalibra. Včasih je padla tudi kakšna granata v reko Tumen, ki je mejna reka med Rusijo in Mandžurijo. Dopisnik je videl tudi trupla 36 ruskih vojakov, ki so padli v bojih okoli obeh gričev.

Za humanizacijo letalskih napadov

ANGLEŠKA KOMISIJA ZA PREISKAVE V ŠPANIJI. STATISTIKA NAPADOV NA TRRAGOVO. IZMENJAVA UJETIH LETALCEV. NACIONALISTI UBIJAJO LASTNE LJUDI.

PARIZ, 10. avgusta. V soboto pripe iz Londona v Toulouse angleška vojaška misija, ki je določena za preiskave letalskih napadov na nezaščiteni mesta v španski državljanski vojni. Komisija, ki jo vodita major Lejeune in stotnik Smith-Pigott, je bila ustanovljena na priitžbe republikanske vlade pri neutralitetnem odboru v Londonu radi nacionalističnega bombardiranja republikanskega civilnega prebivalstva. Poslovala bo samo kadar bo pozvana. Njen namen bo uradno ugotoviti, ali so španske pritožbe utemeljene ali ne.

TARRAGONA, 10. avgusta. Do 3. avgusta je bila Tarragona bombardirana 61 krat. V celoti so vrgla nacionalistična letala 1484 bomb, ki so zahtevale 513 žrtev med prebivalci mesta, med njimi 105 žena in 100 otrok. 17 odstotkov vseh mestnih zgradb je uničenih. V tem številu je 32 šol, muzej in drugih javnih stavb. Bolniš-

nice in dečje ustanove v Tarragoni so večinoma uničene ali pa težje poškodovane. V juliju je Francovo letalstvo bombardiralo 90 krat Sagunto, 15 krat Valencijo, 7 krat Gandijo in 6 krat Denijo. Pri tem je bilo usmrčenih 33 oseb, ranjenih 202, uničeno 211 poslopj, potopljen 1 angleški parnik, 7 drugih angleških ladij pa je bilo znatno poškodovanih.

SAINT JEAN DE LUZ, 10. avgusta. Stefani poroča: Sklenjen je sporazum med nacionalistično in republikansko vlado o zamenjavi ujetih letalcev. Zaenkrat bo zamenjanih 14 nacionalističnih za 14 republikanskih letalcev.

MADRID, 10. avgusta. Uradno se zanika nacionalistična vest, da bi bili republikanci postrelili 300 nacionalističnih ujetnikov. Res je le, da so nacionalisti sami bombardirali z letal njih taborišče in jih nekaj ubili ter rnilo. Zato so bili odposlani dalje od fronte.

Madžarska posvetovanja

BUDIMPEŠTA, 10. avgusta. Madžarski ministrski predsednik Imredy je sprejel, po konferencah z bivšim ministrskim predsednikom grofom Bethlenom tudi madžarskega pariškega poslanika grofa Khuen-Hedervarya. Včeraj pa je konferiral z nekaterimi vodilnejšimi državnimi poslanci. Iz poučenega vira se izve, da so vse te konference v zvezi z odločitvami glede bodočega zunanje-politične orientacije Madžarske. Grof Khuen-Hedervary se je baje izrekel za orientacijo v smeri Francije in Anglije. Po njegovih informacijah bi bili v Parizu in Londonu pripravljene nuditi Madžarski svojo pomoč tudi v pogajanjih za zblizanje z državami male antante.

Hankov izven nevarnosti

LONDON, 10. avgusta. Po poročilih iz Hankova so pričeli Kitajci severno od veletoka Jangceja ofenzivo, ki se ugodno razvija. Kitajci so pod osebnim povelj-

stvom maršala Čangkajška prisilili Japonce, da se umikajo. S to kitajsko ofenzivo je Hankov zaenkrat izven vsake nevarnosti, da bi se mu Japonci približali in ga zavzeli.

STOJADINOVIČ V LJUBLJANI.

LJUBLJANA, 10. avgusta. Vračajoč se z Bleda v Beograd je prispel sinoči sem ministrski predsednik in zunanji minister g. dr. Stojadinović. Na postaji ga je sprejel in pozdravil g. ban dr. Natlačen. Po kratkem presledku je g. dr. Stojadinović nadaljeval svoje potovanje.

BALTIŠKA KONFERENCA.

KAUNAS, 10. avgusta. Kakor poročajo tukajšnji listi, se ministri baltiških držav ne bodo sešli šele v decembru, ampak že v septembru, da se porazgovore o važnih zunanje-političnih vprašanjih.

FRANCOSKI MANEVRI NA ALPAH.

PARIZ, 10. avgusta. Na Alpah v smeri proti Grenoblu so se začeli veliki francoski manevri.

Čangkajšku v Čungking. Do tega pa vodi samo v tesno strugo stisnjena, več sto metrov globoka reka Jangceja in cesta čez visoke, divje gore. Te poti se Japonci že vnaprej boje. In če jo tudi napravijo, kitajskega odpora s tem še ne bo konec. Čangkajšek se lahko še dolgo umika! Kje daleč je še Himalaja!

Iz Čungkinga in ozadja vstanejo lahko še milijoni kitajskih vojakov, opremljenih z ruskim orožjem. Čim dalje izvabijo Japonce, tem lažja je ruska pomoč, ki se bliža Kitajcem celo z novo železnico, ki jo z mrzlično naglico građe

iz Rusije čez Kitajsko Japoncem nasproti. Ako se to prodiranje sreča kje v divjem gorovju Sečuanu, kdo ve, kako se bo Japoncem godilo? Prav nič ni izključena katastrofa, ki bi utegnila biti nepopravljiva. Istočasno pa pokajo bombe tudi na mandžurski in korejsko-ruski meji. Japonci, ki so izzvali Kitajce in bi tako srčno radi tudi Ruse, obhaja pri tem vedno večji strah radi vruga, ki so ga sami poklicali. Ali je po vsem tem čudno, da g. Šigemicu tako pogostoma trka na vrata g. Litvinova in mu razlaga vedno nove predloge za časten sporazum? —r.

Drobne vesti

Zanimiva kupčija z avtomobilom. Pred dobrima dvema mesecema je dal šofer Zorko Vinko iz Sp. Dobrave popraviti svoj tovorni avto »Gräf-Stiit« v avtomehanično delavnico Edvarda Stinkoviča na Tezmem. Račun za popravilo je znašal din 1.137, ki ga Zorko menda zaradi pomanjkanja denarja ni mogel poravnati, ter zato tudi ni prišel v delavnico po avtomobil. Včeraj dop. pa je prišel Zorko v delavnico in ker ni bilo tam nikogar, je nasilno strl ključavnico na motorju, avtomobil odpeljal ter ga potem za 4000 din prodal vratarju tvrde »Jugometra« na Tezmem. Ko je avtomehanič Sinkovič opazil, da na dvorišču ni več avtomobila, je zadevo prijavil. Pri navedenem vratarju so avtomobil res našli, ter sta se oškodovani Sinkovič in vratar Strah v zadevi brez nadaljnega sporazumela. Za šoferjem pa poizvedujejo.

Obisk češkoslovaških pevcev. Za včeraj ob 17.20 najavljeni in od Mariborčanov pričakovani prihod pevskega zbora konservatoristov iz Prage je izostal. — Pevci dosepejo, kakor prvotno določeno, danes ob 16.09. S kolodvora se bodo podali v Dijaški dm. Jutri po koncertu bo v Grajskem kinu že napovedani družabni večer, na katerega so vabljeni vsi prijatelji češkoslovaških pevcev brez posebnih vabil. Vstopnice za koncert se še dobijo v Grajskem kinu.

Šestdeseti rojstni dan je včeraj slavil ugledni mariborski odvetnik dr. Karl Škapin. Jubilantu, ki je zaveden narodni in kulturni delavec in po svoji vedrosti in čilosti znan zlasti med našimi sportniki in smučarji, k jubileju toplo čestitamo.

Tujskoprometna zveza v Mariboru bo imela svoj letošnji iobčni zbor jutri v četrtek 11. t. m. ob 16.30 v veliki dvorani hotela »Orel«.

Nesreča. Pri gostilničarju Potočniku je bila gasilska veselica in so za to priliko napeljali iz spalnice električni tok na vrt. Ker pa je bilo slabo vreme, se je veselica vršila v gostilniških sobah. Dve deklici Amalija in Marija Kovačič pa sta v tem času klestili sadje na dvorišču in se je pri tem odrta ga zica, katere sta se deklici dotaknili. Marija je umrla, Amalijo pa so z umetnim dihanjem spravili k zavesti.

Brez orožnega lista je nosil vojaško karabinko Glinik Luka iz Libuče in so mu jo orožniki odvzeli.

Cez mejo je hotel zbežati 16 letni Ant. Gornik, pa so ga vjeli. Povedal pa je napačno ime, vendar so kmalu dognali, da irajo opraviti s poklicnim tatom in so mu tudi že dokazali dve tatvini. Ukradeno bleko je imel kar na sebi.

Strelna je udarila v gospodarsko poslopje posestnika Štern Franca v Morju pri Framu. Zgorela je viničarska hiša, hlev in precej sodov.

XI. mednarodni kongres za zgodovino medicine se bo vršil v prvi polovici septembra v Zagrebu in Beogradu pod pokroviteljstvom Nj. Kr. Vis. kneza Namestnika Pavla. Predsednik kongresa bo dr. Lujo Thaller, ki bo ob tej priliki izdal tudi knjigo »Od čarovnika in vrača do modernega zdravnika«. Ta knjiga predstavlja prvo našo kompletno zgodovino medicine. Na kongresu bodo predavali: predsednik mednar. združenja za zgodov. medicine prof. dr. Viktor Gomoju, dr. Albert Bazala (Zagreb) o mistiki in simbolih življenja, dr. L. Thaller o osnovnih razlikah med mističnim in psihičnim zdravljenjem bolnikov, dr. Arturo Castiglioni (Padua) o flori, fauni in rudah v ljudski medicini, dr. Risto Jeremić o zgodovini zdravstvene kulture v Jugoslaviji itd. Prijavljeneh je tudi mnogo drugih govornikov z najrazličnejšimi snovmi (Medicina v narodni poeziji, Malarija v Jugoslaviji itd.). Po kongresu se bodo udeleženci razšli po Jugoslaviji, da spoznajo nje ne lepote in zanimivosti, 14. sept. pa se bodo sestali spet v Dubrovniku, kjer si bodo ogledali v frančiškanskem samostanu najstarejšo apoteko v Evropi. Zanimivo je tudi, da je stari Dubrovnik ustanovil na otočku Mrkanu prvo karanteno na svetu.

Darujte za az. ni sklad PFL!

Novice

Maribor 1918 — 1938

Velika razstava rasti slovenske kulture v Mariboru

Že sama zamisel pokazati ves razvoj slovenskega kulturnega življenja v dvajsetih letih tako rekoč črno na belem je vredna vsega priznanja. Je že tako: nam je treba s številkami in krivuljami pokazati, da spoznamo in precenimo ves veliki skok, ki ga imamo za seboj. Prav gotovo, treba je ogromnega truda in težav, preden se priredi in organizira taka-le zadeva. Človek je moral samo pogledati v zadnjih dneh okoli hiše, pa je videl, recimo: profesorja Baša, kako je hitel in naročal ter se pehal in potil... Toda ta trud ni bil zaman. Marsikdo, ki je bil morda že maloveren, se je zopet utrdil v svoji veri.

Takoj ob vhodu na desni je prostor **Pedagoške centrale**. Kakor da bi hoteli prireditelji pokazati tisto podlago, brez katere se ne da graditi ničesar. Razstavljeni so veliki grafikoni in statistike, ki ponazorujejo delo članov Ped. centrale. Človek čuti njih živo stremeljenje, da bi usmerili vzgojo čim bližje življenju in da bi dvignili našo pedagogiko na res sodoben evropski nivo. Človek mora prebrati le nekaj naslovov na knjigah, ki so jih napisali člani.

V skoro skritem in neznatnem kotu je razstavila **Ljudska univerza**, kakor je na videz neznatno njeno delo. Toda če odpreš mapo in prebráš imena predavateljev in naslove dobiš vpogled v veliko delo; mariborske Ljudske univerze med svojimi obiskovalci.

Potem pride **Francoski krožek**. Samo 175 vpisanih članov ima; toda poslanstvo, ki ga vrši tu na severu, ko nas prusmerja k veliki demokratični kulturi, daleč presega pomen, ki mu ga običajno pripisujemo, posebno, če upoštevamo izredno bogato knjižnico, ki jo ima (2250 knjig).

Tudi **lovska razstava**, ki vzbuja posebno pozornost — kdo si ne bi pogledal medvedov, lisic, jerebic in zajčkov, ki so kakor živi — je izredno okusno urejena.

Zelo poučna je **razstava OUZD**. Z grafikoni se nam na vseskozi pregleden način prikazuje silni porast in napredek industrije, posebno tekstilne (l. 1928: 1337

zavarovanih delavcev — l. 1938: 6021 delavcev). Manj razveseljivi so grafikoni, ki nam dajejo žalostno slavo, da smo najbolj jetični okoliš v Sloveniji (2.30 bolezenskih dni na leto). Zato nas pa tolaži projekt banovinske splošne bolnice in slike počitniških domov.

Na najodličnejšem mestu je velika **karta Maribora**, ki kaže gradbeno delavnost v zadnjih dvajsetih letih, tako da lahko vse nove hiše s prstom otipješ (če te pri tem paznik ne dobi!) — Tudi statistike Mestnih podjetij na nazoren način slikajo nevzdržni napredek mesta.

Občina Studenci se je izkazala z grafikoni, ki ponazorujejo stanovanjske prilike, narodnostne razmere in socialno stanje te naše velike občine.

Na sredi odra so razstavili **Majstrovci borci**. Velik Pirnatov kip našega »slovenskega generala«, njegova sablja in šerpa ter zastava pod katero so se zbirali. Na mizi je knjiga, ki nam kaže številčno razmerje med raznimi stanovi tistih, brez katerih pač ne bi danes tukaj razstavljali.

Morda najvažnejša je razstava **Zgodovinskega in Muzejskega društva ter Banovinskega arhiva**. Tujec kar obstri, (mi ne strmimo nikoli, se nekako ne spodobi), ko gleda cele skladovnice naše domače produkcije: leposlovje, znanstveni spisi in periodika. Vse to bi bilo treba posebej in bolj podrobno opisati in naštet. Izreden je tudi napredek **Študijske knjižnice**, ki je imela l. 1918. kakih 5.000 zvezkov in jih ima danes že 37.376. Knjige berejo največ v sloveščini, potem v nemščini in takoj nato v francoščini.

Le malo ljudi se ustavlja pri razstavi **Majske deklaracije**. In vendar je tudi ta zelo zanimiva, če se le nekoliko v njo poglodiš. Pokaže ti nepretrgano verigo slovenskih krajev na severni meji, ki so se z njo izrekli za Slovence.

Predem gremo v prvo nadstropje, ne smemo pozabiti zelo pregledno in lepo urejenih razstav **SK Železničarja, godbenega društva »Drave« in gasilcev**.

»Dalje jutri.»

20 let robije za bratoumor

Maribor, 9. avgusta.

Včeraj je bila pred velikim senatom mariborskega okrožnega sodišča razprava proti **Alojuz Kranerju**, ki je bil obdolžen bratomora. Razpravo je vodil okrožni sodnik dr. T. Turato, prisedovali pa so dr. D. Senjor, A. Habermuth, dr. J. Cemer in F. Juhart.

Stara Kraner Alojzija, mati obdolženega Kraner Alojza, je imela 7 orajov zemlje v Oseku blizu Sv. Trojice. Vsa drama, ki se je odigrala na teh oralih zemlje, je s psihološko poglavitvijo prikazana v obtožnici. Najprej je objubljala stara Kranerca grunt mlajšemu sinu Vinku, rojenemu 1912., pozneje pa si je premislila in je izroposestvo starejšemu Alojzu, ki je bil poročen in ima četvero otrok starih od 2—8 let. Vinka so hoteli odpraviti z 6000 din dote, radi česar so bili prepriani na dnevnem redu; kajti mati je predala med tem, ko je Vinko služil vojaščino. Od vojakov se je Vinko vrnil živčno zrahljan, da se je zdravil kak mesec celo v Novem Celju. Nadalje mu je po njegovem pripovedovanju hotela mati utajiti 3000 din, ki jih je vložil svoje čase v gradnjo domače hiše. Radi vsega tega se je čutil pokojni doma prikrajšanega; jel je samotariti in groziti bratu. Doma večkrat ni bilo za njega kruha.

Radi vsega tega so se hoteli Kranerjevi znebiti Vinka. Brat Alojz ga je na priliko ovadil, da mu je grozil in mu hotel zažgati hišo. Vinko pa ni prišel k nobeni razpravi; tudi k zadnji ne, ki bi se naj vršila 3. maja. Doma je bila radi tega napetost na višku, da si Vinko celo ni upal po kruh, če je vedel, da je brat doma. Tako je prišel domov usodnega 5. maja in zahteval od matere kruha. Ker

mu ga ta ni dala, je vdrl v zadnjo sobo in odnesel tunko zabele. Ko se je brat zvečer vrnil z ženo z dela in zvedel, kaj je napravil brat, se je odpravil na žandarmerijo, da bi ga javil. Na tej poti je naletel na pokojnega Vinka, ki je začel bežati pred njim, ko ga je zagledal. Kar se je zgodilo potlej, priče niso videli; slišale so le, kako je Vinko prosil obdolženega brata: »Lojzek, lepo te prosim, pusti me! Ne bodi no nor!« In Alojzove besede: »To imaš, hudič!« Dejanja samega in teh besed se obdolženec ne spominja, ker je bil razburjen; baje ga je brat sunil z nogo, preden je segel po nožu. Prerezal mu je žilo nad srcem, da je Vinko takoj izkrvavel.

Močno je obremenjevalo obtoženega Alojza, da je že popreje nagovarjal bivšega robijaša Franca Klobaso, da bi naj spravil Vinka s sveta, za kar mu je objubljajal Vinkovo dediščino. Nadalje se je izrazil nekaj pred ubojem, da bo napravil red sam, če ga sodišče in žandarmerija ne moreta.

Vkljub slabemu vremenu je prišlo k razpravi precej ljudi, ponajveč njegovih sovaščanov. Prič je bilo nad 16. Obtoženi Kraner Alojz ni nič kazal pred sodniki, da bi kdo ve kaj žaloval za umorjenim bratom; skušal je valiti krivdo nanj. Po izpovedbah prič je bil Kraner Alojz osovražen v domačem kraju in se je rad prepiral, dočim so nasprotno prikazale Vinka kot pravega siromaka pri hiši. Tudi mati je prinesla svoj delež k nemirni pri hiši.

Sodišče ni našlo nobenih olajšilnih okoliščin ter je obsodilo Alojza Kranerja na **20 let robije**, trajno izgubo častnih pravic in na 1000 din povprečnine za sodne stroške. Branilec dr. Stefanovič je vložil priziv. Obtožbo je zastopal drž. tožilec dr. Hojnik.

Cesta Pobrežje - Tezno, ki vodi skozi gozd Stražun, je potrebna temeljitega

popravlila. Z ozirom na to, da bo ta cesta najkrajša zveza Pobrežja s Teznom in ki bo po ureditvi sposobna tudi za avtomobilski promet, je želja prebivalstva obeh krajev, da pobreška občina to cesto čimprej popravi in uredi.

o. **Prekmurje in proslava 20 letnice Jugoslavije**. Krajevnomu odboru v Murški Soboti, v katerem so zastopane vse svetovno-nazorne smeri se je prijavilo dosedaj 604 udeležencev. Udeležba iz Prekmurja bi bila še večja če bi se izpremenil vozni red, da bi posebni vlak vozil zjutraj iz Hodoša in ne iz Murške Sobotice. — »Novice« župnika g. Klekla vabijo na proslavo 20 letnice osvobodjenja Prekmurja, ki se bo vršila 11. sept. v Črensovcih. Pravijo, da bo proslava zato tako zgodaj, ker so se tudi prekmurški Slovenci izjavili na narodnem taboru v Ljutomeru za Jugoslavijo istočasno, ko so se avstrijski Slovenci izjavili za Jugoslavijo.

o. **Nove pogodbe za dobavo električnega toka z okoliškimi občinami**. Okoliške občine so ugotovile, da z mestnim električnim podjetjem nimajo pogodb za dobavo električnega toka. Zato so na skupnem sestanku zahtevali, da se sklenejo pogodbe, ki bodo odgovarjale novjšim zakonskim določilom občinskega in obrtnega zakona.

o. **Studenci dobe nov škropilni voz s turbino**. Na zadnji občinski seji v Studencih je bilo sklenjeno, da si občina nabavi nov škropilni voz s turbinskim pogonom. Novi škropilni voz bo že sredi tega meseca stopil v akcijo. Veljal bo okoli 15.000 dinarjev. Potrebno bi bilo, da tudi druge okoliške občine temu sledijo.

m. **Socialno vprašanje pobreške občine**. Pobrežje je značilna delavska občina s preko 9000 prebivalci. Ti so v pretežni večini tovarniški delavci. V vsakem industrijskem naselju pa sta neizbežna gosta tudi brezposelnost in beda. Tako tudi v pobreški občini. Zato je eno najvažnejših vprašanj tamkajšnje komunalne politike socialno skrbstvo. Letošnji občinski proračun pobreške občine predvideva 54.800 dinarjev za socialne datjave. Seveda se ta znesek v slučaju potrebe precej poveča. Občina Pobrežje daje 40 revežem stalne mesečne podpore, tri reveže oskrbuje v hiralnicah, v evidenci pa ima preko 200 domačih brezposelnih. Vsako leto je število občinskih revežev večje, kar je nujna posledica industrijskega razvoja.

Letošnji jesenski velesojm v Ljubljani bo odprt 1. sept. in bo trajal do 12. sept. Na železnih je polovična vozina. Na odhodni postaji mora potnik kupiti tudi rumeno železniško legitimacijo za din 2.—

o. **Vlom v Haložah**. Do danes še neizsledeni vlomilci so izropali v Haložah na Majskem vrhu hišo mariborskega trgovca Janka Preaca. Odnegli so gramofon, budilko in posteljno perilo. Škoda 7.500 Din je krita z zavarovalnico.

o. **Tvrške, ki žele razstaviti na letošnjem jesenskem velesojmu v Ljubljani** in se še niso prijavile, naj upravi Ljubljanskega velesoja nemudoma pošljejo svoje prijave. Prijavni rok poteče 15. avgusta, razstavnega prostora je pa le še prav malo na razpolago. Letošnji jesenski velesojm bo od 1. do 12. septembra.

o. **Kupite železniške vozovnice za mariborski tabor en dan preden greste v Maribor, ker bo posebno 14. avgusta na vseh železniških postajah velik naval**. Krajevni odbori naj na to posebej opozorijo udeležence tabora.

o. **Ob priliki ruske proslave 20 letnice Jugoslavije**, je industrijelec g. Hinko Po-

Zato ker je bonbon

odličen,
ga mnogi ponaredijo
pazite in odklonite
ponarejene.

gačnik daroval za ubožno šolsko decu tisoč din, za kar se mu najtopleje zahvaljujemo. Želeti je le, da ta plemeniti, res socialni čin najde še več posnemovalcev. Sol. upraviteljstvo v Rušah.

o. **Zveza združenj gostilničarskih obrti dravske banovine** prosi svoje člane, da se udeležijo slavnostnega spreveda ob priliki proslave 20 letnice Jugoslavije dne 14. avgusta v Mariboru v čimvečjem številu. Gostilničarstvo koraka kot posebna skupina in se naj udeleženci zbero na ta dan zjutraj v Maistrovi ulici med Prešernovo in Cankarjevo ulico na severni strani. Legitimacije za četrtinsko vožnjo se dobe pri občinskih upravah.

o. **Posvetite Betnavskemu gozdu še več pozornosti!** Naši javnosti je znano, da je Betnavski gozd zatočišče najrazličnejših potepuhov, med katerimi so tudi nevarni zločinci. Je pa to tudi leglo gorostasnih orgij, ki se tam odgiravajo kar podnevi. Varnostne oblasti se trudijo, da bi iz tega gozda iztrebili te temne elemente. Da pa se ji mbo to posrečilo, je potrebna že večja pozornost ne samo okoliške žandarmerije marveč tudi naše policije, ker ljudje v tem gozdu posebno ponoči kar niso več varni.

n. **Marijanišče v Celovcu** se bo baje preselilo v benediktinski samostan v St. Pavlu, ker hoče vlada poslopje dati na razpolago hitlerjevskim organizacijam. V tem dijaškem zavodu je bilo v preteklem šolskem letu 60 gojencev.

n. **Iz državne službe**. Višji carinski inspektor Bogdan Cvrković je iz Maribora premeščen v Dubrovnik, carinar Marjan Brozovič pa iz Maribora v Zamej. — Prof. Marija Tominc je iz Kočevja preseljena v Maribor, prof. Zora Pretnar pa iz Maribora v Murško Sobotico.

n. **V morje je padel avto s 7 potniki** v bližini Karlobaga. Po čudni sreči ni nihče utonil, niti se resneje poškodoval. Avto leži v morju 50 m od obale, v globini 4—5 m.

n. **Kamion je vrgel avto v reko** na poti Trnova—Sarajevo. Nesreča se je zgodila zaradi ozke ceste. Potniki in sofer so nevarno ranjeni.

n. **10.000 din so ukradli neki kmetici** v Križevcih iz — molitvenika. Ko je žena odšla v vas, so lopovi vdrli v hišo, odnesli denar in ga začeli takoj zapravljati, kar jih je izdalo. V zaporu oba vlomilca obžalujeta, da sta bila tako neprevidna.

n. **Policija v Šibeniku**, ki jo je doslej vzdrževala mestna občina, bo zdaj poddržavljena.

Prihodnje dni pričnemo objavljati v »Večerniku« znameniti lastni življenjepis Nj. VEL. KRALJICE MARIJE ROMUNSKE, ob katere preranem grobu prav te dni žaluje zavezniška Romunija in tudi naša kraljevina:

„Zgodba mojega življenja“

Slovenski prevod je Nj. Vel. kraljica Marija dovolila še pred svojo smrtjo, zato mislimo, da ne moremo lepše počastiti spomin matere Nj. Vel. naše kraljice Marije in Nj. Vel. kralja Petra II., kakor z objavo tega njenega dela.

V »ZGODBI MOJEGA ŽIVLJENJA«, ki je prevedena že na večino evropskih jezikov, se nam odkriva ves pisateljski talent velike pokojnice in nešteto zanimivih podrobnosti iz nedavne evropske zgodovine, vse pa je pisano tako, da vzbuja nepretrgano napeto zanimanje čitateljev. — Opozarjamo na pričetek »ZGODBE MOJEGA ŽIVLJENJA« vse naše cenj. čitateljice in čitatelje, obenem pa vabimo na nar... »Večernika« tudi vse one, ki doslej nanj še niso naročeni.

Ob dvasetletnici osvobojenja

Ureditev mariborskih trgov, cest in ulic

Od blatnih in prašnih do modernih prometnih žil

Maribor je slovel, že davno pred vojno kot »Stajerski Meran«, toda ta sloves so občutno kazile ob dežju blatne, ob suši prašne mestne ceste in ulice. Ko smo l. 1918. Slovenci prevzeli mestno upravo, so bile tlakovane le nekatere manjše ulice v samem središču, pa še te le deloma in s slabim, starim, obrabljenim tlakom. Aleksandrova cesta je imela star, zveržen tlak le po sredini in samo do kolo-dvora; Glavni in Grajski trg sta imela tudi enak, le delni tlak; Vetrinjska in Stolna ulica sta bili potrebni pretlakoavnja, in samo kratki Jurčičeva in Ulica 10. oktobra sta bili asfaltirani. Boljši tlak je imela le spodnja Gosposka ulica. Prav tako slabi preozki in presekanji so bili asfaltirani in tlakovani hodniki ob robu cest in ulic.

V prvih poveljnih letih, ko je morala reševati mestna občina toliko drugih, nujnejših vprašanj, ni mogla posvetiti regulaciji in tlakovanju trgov, ulic ter cest tiste pozornosti, kakor bi bilo treba. Šele kasneje so se našla denarna sredstva tudi za ta javna dela. Pričela so se v drugem desetletju svobode in so do letos znatno napredovala. Najpomembnejša je bila vsekakor ureditev prej skrajno zanemarijene Aleksandrove ceste. Cesta je bila v vsej dolžini, od Trga svobode do mestne meje v Krčevini, popolnoma na novo urejena in tlakovana. Dobila je moderne, široke asfaltno hodnike in velikomestno razsvetljavo. Nadalje so bile regulirane in tlakovane Meljska cesta, Einspielerjeva ulica, Tattenbachova ulica, Sodna ulica, Kopaljska ulica, Koroška cesta do Vodnikovega trga, Grajski trg, Trg kralja Petra in sedaj Glavni trg. Na novo tlakovana je bila od že prej tlakovanih Vetrinjska ulica.

Tako vidimo, da so bili moderno urejeni in tlakovani že doslej skoraj vsi najpomembnejši mestni deli, dasi je program, ki še čaka uresničenja, še vedno velik. Poleg regulacije in tlakovanja Aleksandrove ceste, je nedvomno največjega pomena letošnja ureditev Glavnega trga. V prihodnje pa bo urejen in tlakovan najprej Trg svobode z vso okolico Gradu (Grajska ulica, ker bo tam postavljen tudi spomenik kralju Aleksandru). Prav tako nujno bo tlakovanje okolice Jugoslovanskega trga in Vrazove ulice do parka, Cankarjeve ulice, ki je že skoraj vsa zazidana, Maistrove ulice in Tržaške ter Frankopanske ceste v V. okraju.

Poleg tlakovanj je izvršila mestna občina v zadnjih letih več razširitev in zvez starih mestnih ulic in cest. V Tattenbachovi ulici je bila odstranjena ožina ob

vstopu na Glavni trg, na Pobreški cesti se je podrla sredi nove ceste stoječa stara Turkova hiša, v Sodni ulici se je odstranila vrtnina na levi strani severnega dela, Smetanova ulica je pa dobila z odstranitvijo vmesne hiše zvezo z Orožnovo in dalje s Slomškovi trgom. Podobne manjše regulacije so se izvršile tudi še ponekod drugod. Na rešitev pa še čakajo nujne zveze Jurčičeve ulice z Marjišino, Marijine z Mlinsko in Meljem (s predorom skozi železniški nasip), zveza Slomškovega trga z Gosposko ulico, regulacija Zrinjskega trga z okolico, regulacija Cvetlične ulice itd. Vendar so te regulacije odvisne večinoma tudi od gradnje novih hiš, brez katerih so deloma celo neizvedljive.

Slovenski Maribor je dobil že z dosežanimi regulacijami, tlakovanjem, ureditvijo asfaltnih hodnikov itd. čisto novo, lepšo in modernejšo zunanjsčino. Teh dvajset let pomeni zato za zunanjo lepšo in asanacijo mesta več kakor vse prejšnje stoletje. Šele s tem postaja Maribor zares »jugoslovanski Meran«.

Zaspan trg v slabem vremenu

Nad mestom se vlečejo neprijetni temni oblaki in tako pusto vreme vpliva tudi na človeka. Zgubi tisto živahnost, ki je posebno potrebna trgovcem in sploh vsem, ki imajo opravka s trgovino.

Deževno razpoloženje je danes zašlo tudi na trg, nič ni bilo tistega živahnega ponujanja blaga, kmetice so gledale zaspano in čakale prav tako čemernih kupovalcev. Zdi se, da je bila še solata slabe volje, ko je bila videti tako slaba. Le paradizniki so rdeli, pa so bili zelo po ceni. Din 3.— kg. Dobro je bil zalozen trg s kumarami, skoraj vsaka kmetica je pa imela tudi zeljnate glave. Zelo malo je bilo malih kumarc, gobc in fižola na kupčke je bilo pa tudi dovolj. Tudi lepe pese je bilo precej in jajc, katerih si dobil kar 21 za kovača.

Sadje inia svoje stalne cene, jabolka po Din 4.— prav lepe hruške pa po din 6. Papriko so ponujale pa 6—8 za dmar. Bilo je še tudi nekaj marelic na razpolago, najbrž zadnjih. Kljub temu so bile le po din 12.— kakor breskve. Krasne so bile rdeče jagode, vendar se je cena nekoliko dvignila, na din 6.— liter, dočim so črne še vedno po din 2.—.

Izbire je bilo dovolj, kupcev pa sorazmerno malo.

m. Poslovalnica »Večernika« v Mariboru se nahaja v knjigarni Tiskovne za-

druga na Aleksandrovi cesti 13, kjer cenj. naročniki lahko poravnajo naročnino ali pa tudi oddajo oglase za list. Uprava lista je slejkoprej v poslopju Mariborske tiskarne d. d., Kopaljska ulica 6. Komur je prikladnejše, se lahko posluži nove poslovalnice na Aleksandrovi cesti

Maribor se pridno pripravlja na praznik. Mestna občina je storila svoje, da bo imelo mesto praznično lice, kakor se spodobi za tako slavnostne dni. Vse ulice so že in še bodo okrašene. Tudi hišni posestniki in trgovci hitijo okraševati hiše in trgovine in se razvija kar nekako tekmovanje, kdo bo lepše uredil svoje izložbe. Mi bomo v našem listu tudi temu posvetili pozornost in bomo posebno lep okrašene hiše in izložbe omenjali. Naj bo Maribor ob tem velikem prazniku res tako sijajen, da bo vsem, ki ga pridejo pogledat, ostal v neopozabnem spominu.

Vpisovanje v Enoletni trg. tečaj »HERMES«

Temeljito strokovno trgovsko izobrazbo si pridobite na »Hermesu« Enoletnem trgu. tečaju v Mariboru. Prijavite se čimprej ravnateljstvu »Hermesa« Maribor, Zrinjskega trg 1. Zahtevajte prospekte! Vpisovanje dnevno

m. Na poti iz Maribora proti St. Janžu na Dravskem polju je posestnik in mesar Skrbinšek Jože izgubil zeleno denarnico, v kateri sta bila dva bankovca po 500 din, 1 bankovec po 100 din in še nekaj drobiža.

m. S ključem po obrazu. V Tattenbachovi ulici je prišlo med posestniškim sinom K. Ferdinandom in kovaškim pomočnikom Jožefom K. do ostrejšega nastopa, pri čemer je K. F. udaril J. K. trikrat s ključem po obrazu ter ga močnejše obtolkel. Povod za spopad je dalo očitane glade neke tatvine.

m. Tatvina kolesa. Poslovodji v delavnici drž. žel. je neki neznanec izpred kavarne »Orijent« ukradel kolo »Waffenrad« z ev. št. 2—9413, vredno 600 din. — Mesarju Zajcu Ivanu iz Apač pri Sv. Lovrencu na Dravski mpolju pa je nekdo izmaknil na živinskem sejmišču novo kolo znamke »Brandenburg«.

m. Napad na Ruški cesti. Pred gostilno »Pri zvonu« na Ruški cesti so včeraj štirje neznanci brez vsakega povoda napadli mlinarja Kukoviča Antona iz Sv. Miklavža ter ga precej obdelali po glavi in telesu. Težje udarce je dobil zlasti na glavi, kjer ima precej podpludb. Napadeni Kukovič ni vedel o neznancah navesti nič natančnega, pravtako pa mu ni znano, zakaj da so ga napadli.

m. Tatvina denarnice in denarja. Ženi železničarja Lešnik Mariji iz Komenskega ulice je nekdo ukradel iz aktovke denarnico z nekaj denarja. Ko se je imeno-

vana mudila v Zdravstvenem domu, je nek dolgoprstnež izrabil njeno trenutno odsotnost ter izmaknil iz aktovke denarnico. — Zasebnici Meglič Antoniji s Taborske ceste pa je nekdo iz stanovanja ukradel 300 din, ki jih je imela v vrečici pod zglavjem.

m. Literarni večer slovenskih književnikov, ki se je imel vršiti v dvorani Ljudske univerze v Mariboru, dne 10. tm. ob 20. uri se ne bo vršil. Kdor je že plačal vstopnico, lahko dobi denar nazaj.

m. Z voza je padel. V mariborsko bolnico so pripeljali 31 letnega voznika Josipa Strausa od Sv. Barbare v Slov. g. Imenovani je vozil za trdko Golež iz Maribora radenske vodo. Na Kralja Petra trgu je po nesrečnem naključju voznik padel z voza in si pri tem zlomil levo nogo pod kolenom.

m. Po stopnicah je padel v Slovenski Bistrici v hotelu Neuhold 31 letni narednik Franjo Jurc. Pri padcu si je zlomil levo nogo v gležnju. Tokrat si je že drugič na istem mestu zlomil nogo, tako da je poškodba zelo nevarna. Ponesrečenca so prepeljali v tuk. bolnišnico.

* Velika tombola JS dne 15. avgusta na Trgu svobode. Glavni dobitki avtomobil Opel, motorno kolo, moderna spalnica, radio-aparat, harmonika itd. Tombolske karte po din 5.—.

* Dr. Klara Kukovec, zdravnica v Mariboru, do nadaljnjega ne ordinira.

* Pri promenade koncertu na Mariborskem tednu igra danes v sredo žel. godba pod vodstvom M. Schönherr-ja tudi najnovejšo kompozicijo »Makarska«. Dobi se za klavir in salonski orkester v tuk. trgovinah z glazbili.

* Moderne električne ure s priključitvijo na tok pri M. Ilger-jevem sinu, juvelirju, Gosposka 15. Prodaja tudi na obroke brez povišanja cen.

* Samo še en dan nas loči od koncerta znamenitega zbora opernih solistov praškega konservatorija, ki bo jutri v četrtek zvečer v dvorani Grajskega kina pod vodstvom mladega dirigenta Oskarja Danona. Izreden umetniški užitek, ki nam ga bo zbor nudil, bo nedvomno privabil toliko poslušalcev, da nas ne bo treba biti sram pred dragimi češkimi brati. Pevci bodo peli same narodne pesmi in pokazali s tem vso genialnost češkega naroda.

* Pohitite s prijavi za Putnikov izlet z modernim avtokarom v Celovec na praznik, dne 15. avgusta. Vožnja le Din 120.—.

Prekrasna Logarska dolina vabil Putnikov izlet z modernim avtobusom v nedeljo, dne 21. avgusta. Vožnja le Din 110.—. Prijavite se takoj pri Putniku, Maribor.

Kultura

Sedma in osma številka »Obzorij«

Že prvih šest števil mariborskih »Obzorij« je izpričalo vso upravičenost do obstoja in rasti. V njih so stopili prvič strnjeno pred javnost pesniki, pisatelji in esejisti našega severnovzhodnega slovenskega ozemlja, med katerimi je poleg že preizkušenih ustvarjalcev tudi lepa vrsta resničnih mladih talentov. Sedaj se je pridružila prvim že dvojna šesta in sedma številka v zajetnem obsegu in lepi opremi.

Leposlovni prispevki v tej dvojni številki niso tako številni, kakor so bili v prejšnjih, zato pa je temveč eseev, poročil in kritik. Izmed pesnikov sta zastopana tokrat mladi Branko Rudolf s toplo občuteno »Dobro močjo« in Janko Samec z zanimivo »Balado o grešnici Mariji« ter pokojnem Radiuju Peterlinu Petruški posvečenim sonetom »Pesnik in dete«. Leposlovno prozo je prispeval samo Ivan Potrč, ki je napisal čez eno polo obsegajočo novelo »Klanec Karel bi naj se oženil«. Naš mladi razčlenjevalec socialnih motivov se je lotil tokrat doslej literarno še skoraj nedotaknjenega življenja pohorskih žagarjev in lepo prikazal njihovo težko problematiko sedanjosti.

Med eseeji in poročili zasluži posebno pažnjo Dragotina Cvetka informativna studija o »Sodobni slovenski glasbi«. Jo-

že Kerenčič nadaljuje poučno razpravo o »Zemljiških odnosih v Jeruzalemskih goricah«, v »Pregledu« poroča Božidar Bajuk o mariborskem glasnem življenju v letošnjem letu, dr. Vladimir Kralj pa o Mariborskem gledališču v sezoni 1937—38. O Celjskem kulturnem tednu piše Lino Legiša (Literarni večer), Fr. Sijanec (Savinova opera »Matija Gubec, Glasbeno pevski večer in Razstava celjskih likovnih umetnikov) ter A. B—r (Razstava slovenskega celjskega tiska). Tu je priobčena tudi obširna ocena Prve reprezentativne razstave slovenskih likovnih umetnikov v Mariboru, ki pa je brez podpisa! Pregled zaključuje prispevek dr. J. A. Glovarja »Gottfried Keller v slovenščini«. Med ocenami pa poročata France Vodnik o Gradnikovih »Večnih studencih« in Mrzelovem »Bogu v Trbovljah« ter Radivoj Rehar o Reynmontovi »Komedijantki«.

»Obzorja« izpolnjujejo v Mariboru in v vsej naši slovenski kulturi važno poslanstvo, zato zaslužijo pozornost v vsej javnosti. Revija se naroča v Mariboru, Kopaljska ul. 6. —r.

Freud — Nobelov nagrajenec?

Svedski listi poročajo o veliki spomenici, ki so jo podpisali nekateri znani evropski književniki, med njimi Romain Rolland, Th. Mann in Wells, da se podeli letošnja nagrada za medicino utemeljitelju psihoanalize dunajskemu vseuč. profesorju dr. Sigm.

Freudu. Kakor je znano, so Freuda, ki je žid, po anšlusu zaprili. Sele na odločno intervencijo angleškega poslanstva so ga izpustili na svobodo in mu dovolili, da zapusti Nemčijo.

k. Slovenska knjiga. V Kamniku (z uredništvom v Ljubljani) se je letos ustanovila nova založba Slovenska knjiga, katere namen je izdajati izključno le izvirna slovenska literarna dela, ne prevodov. Založba je razposlala doslej Ivana Albrehta povest »Zalina rana« in iste avtorja mladinsko knjigo »Bisernica« z ilustracijami Jožeta Pukla. Razen tega izdaja založba za naročnike knjig tudi mesečnik istega imena. Naročnina na 4 knjige in revijo stane na leto 192 din. Založba je zastopana tudi na letošnjem Mariborskem tednu v drugem nadstropju osnovne šole.

k. Slovenska šola in učitelji pred sodobnimi nalogami. Napisal Martin Menecelj. Izdal »Pedagoški tisk« v Mariboru 1937. I. in tiskala Učiteljska tiskarna v Ljubljani. — Kakor pravi v uvodu knjižice odbor zadruga »Pedagoški tisk«, je to prva publikacija imenovane zadruga in je programatičnega značaja. V njej prikazuje avtor na zanimiv način današnje dobo, v kateri se nahaja naša šola in prilike, s katerimi se morata boriti slovenska šola ter slovenski učitelj. Svoje ugotovitve stavlja na konkretne, za vso javnost zanimive primere. Na istih primerih bazirajo tudi njegovi pogledi v bodočnost. Knjižica je razumljiva vsako-

mur, tudi onim, ki sicer hranijo našo pedagoško literaturo nerazrezano po svojih omarah. Knjižico dobite v Učiteljski knjigarni v Mariboru in v Ljubljani, pri Tiskovni zadrugi v Mariboru in pri Goričanu v Celju. Naroča se pa lahko tudi pri »Pedagoškem tisku« v Mariboru. — Stane samo Din 6.—. — E. B.

k. Neodvisno gledališče. V petek dne 12. t. m. nastopi v dvorani Ljudske univerze režiser Franjo Žižek s svojo skupino. Igrali bodo kitajsko dramo neznanega avtorja »Breskov cvet« v prepesnitvi Ivana Potrča. Glasbene vložke je komponiral dr. Drago Cvetko, za koreografijo skrbi gdč. Joža Štucinova, pri klavirju pa bo gdč. Kutinova. Nadalje sodelujejo še gg. J. Babič, L. Drozgov, B. Podkrajšek, T. Veljakova, A. Wilhem in J. Živkov. Za prireditve, ki pomenja odstop od našega tradicionalnega igralskega sloga, vlada že danes precejšnje zanimanje.

k. Čapkovi »Razgovori s Masarykom« so izšli v Vračarevičevem prevodu v srbohrvaščini.

k. Znani italijanski komponist Pietro Mascagni je kljub starosti še zelo plodovit. Zdaj komponira za opero »Beli in črni« in neko drugo opero, ki bodo prvič izvajali l. 1941 v Rimu o priliki svetovne razstave.

k. Akad slikar Mirko Rački dovršuje freske v stari župni cerkvi v Oseku. Freske izdeluje v tehniki kazeina, ki daje podobam trajnost. Slika v višini 25 metrov, prevladujejo pa motivi stare zaveze.

Sport

s. Stafetni tek skozi mesto. Danes bo v priredbi SK Rapida ob 19. uri stafetni tek skozi mesto za pokal Mariborskega tedna, pri katerem nastopijo vsi mariborski klubi. Pokal je prehodni in ga bo branil lanskoletni zmagovalac SK Rapid. Start je pri Ljudskem vrtu, cilj pa na Trgu svobode. Zaradi velike konkurence je vprašanje zmagovalca docela odprto in so izključene vse prognoze.

s. Pravila Jugosl. ženskega nogometnega saveza je ministrstvo za telesno vzgojo po nasvetu svojega strokovnega odseka odklonilo z motivacijo, da nogomet za žensko telesno vzgojo ni primeren in da je treba zato našo žensko mladino zavarovati pred tem sportom.

s. Na mednarodni tekmi jadrnic na progi Zader - Split je jugoslovanska jadrnica »Golob«, s katero je tekmovala slovenska umetniška dvojica Pino in Pia Mlakar dosegla tretje mesto. Krmaril je dr. Nenad Grisogono iz Splita. V tekmi so zmagali Italijani na obeh prvih mestih.

s. Nov damski rekord v metu kopja. Nemška prvakinja Volkhausen je postavila nov svetovni rekord v metu kopja z znakom 47.17 m.

s. V hoji na 50 km je zmagal v Pragi lahkoatlet Zoika s krasnim časom 4:58:44.

s. Slovaško teniško prvenstvo si je osvojil Maleček, v dublu pa je zmagala dvojica Maleček-Drtina.

s. Kolo jahačev in vozačev v Ljutomeru bo priredilo v nedeljo 4. septembra ob pol treh jesenske konjske dirke na cvenskem dirkališču pri Ljutomeru. Na cvenskem je sedem zanimivih dirk, zmagovalci bodo prejeli lepe nagrade. Kdor se jih hoče udeležiti, naj se do 28. avgusta javi pri g. Franju Žitku v Ljutomeru. Prijavitelj je treba konje, v prijavnicih brezpopojno navesti barvo dresa in plačati prijavnino. Istotam dobite tudi natančnejše propozicije. Zunanji vozačem bodo hlevi in hrana po normalnih cenah na razpolago na Moti.

Sokolstvo

Sokolški šolski tečaj v Beogradu. Savez Sokola kraljevine Jugoslavije je odprl letošnji šolski tečaj v Beogradu. Otvoritvi so prisostvovali tudi zastopniki češkoslovaškega in ruskega Sokola ter bolgarskih Junakov. Tečaj ima 72 tečajnikov, med njimi 10 Sokolice. Največ je učiteljev, profesorjev in uradnikov, zastopane pa so razen dveh vse župe. Cilj tečaja je vzgojiti učitelje za župne prosvetne šole. Tečaj bo trajal do 20. t. m.

Podprimo nabiralno akcijo za gradnjo doma matičnega Sokola

Jože Malenšek**Pri 26 strelskem polku v svetovni vojni (sedaj 45 jugoslovanski polk)**

Slabo prehrano pa je začelo dobivati tudi vojaštvo. Ne le, da je dobivalo manjše obroke, ampak pojavilo se je na jedilnem listu tudi posušeno sočivje, katerega so rekali: »Drahtverhau«. Časopisi so ga seveda hvalili in dokazovali koliko redilnih snovi vsebuje, a vojaštvo ga ni maralo. Posušeno sočivje so izdelovali iz zelja, listja repe, pese in korenja, torej iz pridelkov, katere so dajali kmetje ponavadi živini. Nastalo je splošno godrnjanje, rekel bi nekakšno podtalno grmenje, in konec je bil leta 1918, takšen kakršnega menda vojni hujskači niso pričakovali.

Pri kadru pa so se sončili in greli vedno isti častniki, ki so bili prežeti z nemškim nacionalnim duhom, a jim je fronta nad vse smrdela. Bili so vedno »unentbehrlich«. Častnike drugih narodnosti, posebno pa Slovence, so pošiljali čimprej spet na bojno polje. V Narodnem domu pa se je zbirala vedno ista družinica. Tukaj je ob večerih še zaorila slovenska pesem, včasih otožno, včasih veselo. Dušni teh krožkov sta bila dr. Ravnik in dr. Ferluha. Dr. Ravnik nas je naučil peti nekatere koroške narodne pesmi, dr. Ferluha pa goriške. Pomagala nam je tudi gospa Stuhlerjeva iz Trsta, ki nam je zapela večkrat s svojim lepim sopranom vedno lepo Prešernovo »Kaj pa je

Gospodarstvo**Gospodarski pomen Mariborskega tedna**

Že sedmič je v soboto odprl Mariborski teden svoja vrata in razgrinja pred javnostjo stalno se ponavljajočo in zopet stalno se menjajočo sliko gospodarske in kulturne tvornosti našega mesta. Dosedanje uspehe te največje prireditve severne Slovenije je iskati baš v njeni pestrosti in raznovrstnosti, posebno v posrečeni in dobro premišljeni propagandi, ki ni v korist mestu in okolici le v prvi polovici avgusta, ampak gotovo vse leto. Marsikateri posetnik Maribora ali okolice je izjavil, da ga je šele delo Mariborskega tedna opozorilo na odlične klimatske razmere Maribora, na naša sijajna kopaljšča, na lepote naših gora in na bogate spomenike iz naše preteklosti.

Mariborski teden je zlasti polagal važnost na to, da vsako leto prikaže v pravi luči gospodarski napredek Maribora in njegovega zaledja. Saj se vsako leto v okviru te velike prireditve organizira cela vrsta odličnih gospodarskih razstav. Letos je poleg velike jubilejne prireditve povodom 20letnice Jugoslavije gotovo najpomembnejša tekstilna razstava, ki je bogato založena z najnovejšimi izdelki vseh panog tekstilne industrije, od naj-

g. Kontrolorje za izvoz sadja je trgovsko ministrstvo te dni že določilo. V glavnem se nanaša imenovanje teh kontrolorjev, ki ga bodo izvršili bani, na dravsko, savsko, dunavsko, drinsko, vrhasko in vardarsko banovino.

g. Plačilo nemških dobav v markah? Nedavno je jugoslovanska vlada odredila, da ne smejo nemške tvrdke, ako se udeležijo naših dobav, več staviti ponudb v markah. Zastopniki nemških tvrdk so se sedaj obrnili do beograjske vlade s prošnjo, naj bi se njihove ponudbe zaenkrat še nadalje glasile na marke. V finančnem ministrstvu sedaj proučujejo to nemško prošnjo.

g. Število zavarovancev se je po podatkih Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Sloveniji povečalo tekom leta za 3983 oseb. Gradbena delavnost ni dosegla lanskega obsega in se je zmanjšala za več sto delavcev. V lesni stroki znaša prirastek 1219 zavarovancev. V tekstilni industriji se je število zavarovanih delavcev povečalo za 665 na 16.605, v oblačilni industriji za 259 na 5414, v čevljiarski industriji za 238 na 3226 in v usnjarski industriji za 109 na 2262 zavarovancev.

g. Pri poravnavi nemških poslovnih dolgov v kliringu se imajo, kakor smo že včeraj poročali, od prejetih mark od-

preprostejše hlačevine do naravnost umetniško stkanе brokatne svile in izvrstnega sukanca, doslej edinega izdelka te vrste v naši državi. Tu imamo razstave naših podjetnih trgovcev, ki z nekaterimi izdelki zalagajo vso državo, potem razstave raznih panog obrti, našega poljedelstva, posebno vinarstva in kletarstva, ki uživa sloves celo v prekmorskih krajih, potem gozdarstva, perutnine, lova, kovinskih izdelkov, kemičnih izdelkov itd.

Ker je tujski promet tako tesno povezan z vsemi gospodarskimi panogami in imajo od njega posredno in neposredno koristi nele gostinstvo, ampak tudi industrija, obrt in trgovina, je umevno, da se je Mariborski teden postavil od vsega začetka v službo tujskega prometa. S tega vidika je pripisati Mariborskemu tednu največji pomen. Ni še izčrpal svoje naloge, mnogo iniciativ se še ni moglo uresničiti, toda že to, kar je storil doslej, pričča o upravičenosti njegovega obstoja in o potrebi še večjega smotrnega vzpona. Mariborski teden naj bo v bodoče barometer naše gospodarske delavnosti in bodrilo za še večjo delavnost. D.

stopiti Narodni banki do 25% celotnega zneska po uradnem tečaju 14.50 dinarjev za eno nemško marko. Narodna banka je sedaj sklenila, da bo do nadaljnjega prevzemala le 10% v kliringu nakazanih mark. Pri zneskih do 100 mark, kakor tudi pri poravnavanju obveznosti, izvirajočih iz poslovnih potovanj, provizij, uslug itd., Narodna banka zaenkrat sploh ne bo odkupovala svojega deleža.

g. Uporaba rjavega premoga za plavže. Nova delniška družba »Jugoslovansko jeklo« je v pogajanjih s tvornico Krupp v Essenu za nakup novega patenta za uporabljanje rjavega premoga pri topljenju železne rude po takozvanem Renneovem postopku. Pogodbo bodo podpisali te dni. Po novem postopku se lahko uporablja tudi domači rjavi premog za plavže, vendar ga je treba v posebnih napravah za to usposobiti. Krupp dobavi v kratkem vse potrebne naprave.

g. Švica ima 38% gospodarskih dohodkov od mlekarstva. Po uradnih podatkih je imela Švica koncem leta 1937 839.000 krav in 149.600 koz. Skupno so dale letno 2.763.000 ton mleka. Povprečno je imela ena krava letno 3030 kg mleka, a ena koza 400 kg. Vrednost tega lanskega mleka je znesla 458 milijonov frankov, kar je za 44 milijonov

frankov več kakor leta 1936.

g. Nemci kupujejo rudnike na Švedskem. Lastniki nekaterih železnih rudnikov na južnem Švedskem so se obrnili do svoje vlade s prošnjo, da bi jih smeli prodati nemškimi interesentom. Gre za rudnike, v katerih že 60 let niso več kopal železne rude, ki jo cenijo na kakih 300 milijonov ton in ki vsebuje 25 do 30% železa.

g. Ruski les se letos v precejšnji meri izvažajo v Nemčijo in Anglijo. Nemčija je letos naročila že 150.000 standardov rezanega lesa, ki večinoma dospe prihodnje mesece v nemške luke. Rusi so nadalje prodali 400.000 standardov rezanega lesa v Anglijo. Vsega skupaj bodo prihodnje mesece izvozili iz Rusije nad milijon standardov rezanega lesa.

Bala male Avstrije veliki Nemčiji

Po informacijah, izvirajočih iz zanesljivega vira, navajamo, kaj vse je mala Avstrija ob priliki anšlusa prinesla veliki Nemčiji za balo: 1. Vse bivše habsburške umetniške zbirke v dveh dvornih muzejih, v treh muzejih v parku Belvedere, narodno knjižnico, slavno grafično zbirko Albertini, dragocene cesarske gobeline, cesarsko pohištvo itd. Te umetnostne zbirke je v letu 1919 mednarodna komisija ocenila na 6 milijard zlatih frankov. 2. Zlato in devize avstrijske Narodne banke v vrednosti 780 milijonov šilingov. 3. Zlata v kovancih in kosih v okroglo 800 milijonov šilingov. 4. Privatne tuje devize v znesku 1 milijarde zlatih frankov. 5. Ekspropriirana posestva Habsburžanov v vrednosti 800 milijonov zlatih šilingov. 6. Ekspropriirana plemiška in cerkvena posestva v vrednosti dveh milijard zlatih šilingov. 7. Ekspropriirana gozdna posestva in rudnike v vrednosti dveh milijard zlatih šilingov. 8. Vso doslej zaplenjeno imovino židov, ki se ceni na 3 milijarde zlatih šilingov. 9. Neocenljivo vrednost pa predstavljajo štajerska železna ruda, magnezitovi rudniki ter monopol na sol in tobak. Bala, ki jo je torej prinesla Avstrija, je velika in predstavlja upravljajno vrednost.

Sah

š. Sahovski turnir za prvenstvo države se je začel v Osijeku. Sodeluje 18 najboljši amaterjev iz cele države, med njimi tudi ljubljancina Šiška in Sikošek. V prvem kolu je Sikošek premagal Osiječana Millerja, Šiška pa je svojo partijo z Zagrebčanom Turkom prekinil. Po vsej priliki bo remiziral. Favoriti so Novosadčan Rajković, Zagrebčan Šubarić in Zagrebčan Avirović. Pa tudi oba ljubljancina imata lepe izgleda.

pokazal. Vedeli smo le, da je z dušo in telesom Slovan in da mu je vsak izmed nas ljub in mil tovariš.

Prišla je jesen in moral sem spet s 26. maršbataljonom na fronto na Tirolsko. Po trimesečnem vezbanju v etapnem ozemlju je bil bataljon razdeljen na polk, ki je stal na Monte Zebiu. Tam se je močno utrdil, da je lahko prestal tudi najhujši bobneči ogenj. Zgradil si ni samo globokih jarkov, ampak tudi velike kaverne, kamor se je lahko zatekalo moštvo ob prehudem obstreljevanju. Vso zimo in pomlad leta 1917. je vladal na tej fronti mir; po cele dneve ni počil niti strel. To enolično življenje se je vlekló tja do meseca junija. Med tem so se pa Italijani temeljito pripravljali na veliko ofenzivo. Nakopičili so v tem sektorju okoli 500 topov in drugega orožja vseh vrst. 10. junija pa je počilo. Navalili so na polk najprej z bobnečim ognjem, ki je trajal z malimi presledki do 25. junija. Grmelno in bobnelo je, kakor bi bil peklenšček sprožil vse zemeljske sile. Vsi položaji so bili namah razdejani in zastuti. Kaverne, kamor se je umaknilo vojaštvo, pa so vzdržale, razen ene, ki se je do polovice zrušila in pokopala pod seboj 7 vojakov. Dne 25. junija je navalila na nas pehota, ki je bila z velikimi izgubami odbita.

Po tej bitki je nastal spet mir. Italijani so se celo umaknili 3 km daleč na Monte Meletto, kjer so imeli močne utrdbe. Ponoči so obsevali naše položaje z mogočnimi reflektorji in tu in tam nas je vzne-

mirjalo topništvo. To je trajalo do meseca oktobra. Tedaj nas je pa zamenjal neki madžarski polk. Naš je bil spet določen za veliko ofenzivo ob Soči. V Tridentu nas je inspiciral takratni poveljnik na Tirolskem von Hötendorf. Vojaštvo pa, ki ni rado videlo takšnih inspekcij, si je šušljalo med seboj: »Že spet inspicirajo, spet bomo šli v klavnico.«

Čez nekoliko dni smo se znašli v Podkloštru na Koroškem, od koder smo odkorakali proti Bovcu. Tu se je pričela 24. oktobra dvanaajsta soška bitka, ki se je končala s popolnim polomom italijanskih armad. Nemško in avstrijsko topništvo je obstreljevalo italijanske pozicije s plinskimi granatami. Nato je navalila pehota, ki je že prvi dan zajela 10 tisoče Italijanov. Naš polk se je pomikal v smeri Bovec - Pluzna - Gemona - Tramontis - Longarone - Belluno - Feltre - Monte Tomba. Med potjo so bili večji boji samo pri vasiči Tramontis in pri Longaroni ob Piavi, kjer sta bili zajeti dve diviziji. Ob Piavi se je ofenziva ustavila. Naš polk je zasedel pobočja ob Monte Tombi, kjer pa je bil obstreljevan od italijanskega topništva od treh strani. Radi tega so bile izgube vedno večje. Polk je bil nazadnje zamenjan od 73 pehotnega polka, katerega so tudi zdecimirali. Avstrija je končno umaknila vse svoje polke za Piavo in se tam pripravljala na novo ofenzivo, ki pa se je v juniju leta 1918 popolnoma ponesrečila.

(Dalje.)

Zanimivosti

Italijani se bodo v Abesiniji povsem izolirali

Demokratski zemljan polpreteklega časa se spominja neprestanih borb ameriških črncev za priznanje enakopravnosti. Nešteti kulturni delavci so dokazovali vso nesmiselnost pretirane ameriške lažimoralne; saj je bilo in je še tako, da je treba dekletu samo kakega črnca obdolžiti posilstva, pa množici že zadostuje, da ga linča. Tak izpadi so možni, ker na črnca ne gledajo v Ameriki kot na enakovrednega člana tamkajšnje družbe.

Zadnje čase so izdali Italijani celo vrsto odredb, ki se tičejo njene čiste rasiistične politike v Abesiniji. Kakršnokoli skupno življenje belca s črncem je zabranjeno z ječo, mešan zakon je kajpa docela izključen. V Addis Abebi živijo domačini ločeno od Italijanov. Zahajati smejo samo v zanje določene bioskopske, gostilne in lokale; v nje ne sme noben belec. Abesinski bogataš ne sme najeti belca za svojo službo in beli šofer ne peljati črnca v taksiju.

Iz Italije bodo poslali v Abesinijo milijon deklet, ki pa morajo popreje diplomirati za »abesinske neveste«. Na posebnih šolah jih pripravljajo za življenje v vroči Afriki ter jim predvsem ne pozabljajo prikazovati vseh nevarnosti in posledic druženja belega in črnega plemena.

Česar ne bodo opravile lepe besede, bodo dosegli z drakonskimi kaznimi. V Rimu so mnjenja, da lahko edino na ta način zaščitijo svojo raso, ker jim drugače grozi asimilacija. V človeški zgodovini se je namreč že tolikokrat dogodilo, da so osvajalci zginili med avtohtonim prebivalstvom.

× **Petsto let prisilnega dela!** Pred petnajstimi leti je bil obsojen v Romuniji tihotapec Ivan Pop radi tihotapljenja s 400 kg svile. Plačati bi moral 6 milijonov lejev kazni (2 milijona din). Kazen so zavlačevale dolgoletne revizije; končno je najvišja oblast sodbo potrdila. A ker Pop ni mogel poravnati denarne kazni, so ga obsodili na prisilno delo. Vsak dan bo odsedel za 33 lejev. V petstoleth bi kazen odsedel.

× **Kitajski gusarji** so te dni na visokem morju, kakih 100 milj severno od Šanghaja napadli angleški parnik »Vincent de Paul«. Približali so se parniku na obrežnih džunkah, ga zavzeli in izropali ter izginili, preden je dospela angleška križarka, radiotelegrafično poklicana na pomoč.

× **Naseljevanje židovskih beguncev.** Na emigrantski konferenci v Londonu je ameriški delegat Taylor predložil načrt, po katerem bi bilo mogoče v teku petih let naseliti 600.000 židovskih beguncev iz Nemčije po raznih deželah, zlasti pa v Ameriki.

× **Gobavci navažili na mesto.** Na Romunskem je iz tabora za gobavce, ki leži nedaleč od mesteca Tihilestu, pobegnilo 30 gobavcev in v stranjeni četi odkorakalo proti mestu, da bi oplenili trgovine z živili. Taborno vodstvo je obvestilo mestno oblast, ki je alarmirala prebivalstvo, ki se je v paničnem strahu pozaprl v svoje hiše. Gobavci so že bili dospeli do mesta, ko so jim zastavili pot orožniki. Gobavci so se pred orožniki vrgli na kolena in jokaje prosili, naj se jih usmilijo. Odšli da so iz tabora, ker ne morejo več prenašati obupnih razmer, ki tam vladajo. Niti hrane ne dobivajo in jih je samo lakota gnala v mesto. Ko jim je orožniški poveljnik obljubil, da bodo oblasti poskrbele za zboljšanje njihovega položaja, so se gobavci mirno vrnili v tabor.

× **Pes brez dlake.** V Indiji je povrgla neka psica štiri mladiče, ki so drugače vsi normalni, samo eden je povsem gol.

× **Debeli piloti imajo prednost.** Na te dni zasedajočem mednarodnem kongresu za medicinsko psihoterapijo je podal londonski zdravnik dr. Clifford Allen zanimive ugotovitve o odnosih med naporem in težo. On je bil preiskal veliko število pilotov, zlasti glede na njihovo nagnjenost k nervoznosti, oziroma v koliko trpijo na nervoznih pojavih, in je

našel, da debeli piloti ne kažejo nikake dispozicije za živčne motnje, dočim je bila večina pilotov, pri katerih je mogel ugotoviti take motnje, skoraj brez izjeme suhljatega života. Te vsekakor važne ugotovitve veljajo seveda tudi za vse druge motorne vozače. Sploh pa je že iz praktične izkušnje znano, da so debelušni šoferji mirnejši in manj nervozni kot suhljati šoferji.

× **Grah iz dobe egiptovskih faraonov** je skalil in obrodil. Pri odkritju 4000 let starega faraonovega groba so našli grah. Skrbno so ga posadili in grah je obrodil. Nič novega ni to, kajti tudi žita, ki so jih našli v piramidah, so skalila.

× **Velike pomorske manevre** pripravljajo ameriške Zedinjene države za spoinlad prihodnjega leta, in sicer v ogromnem trikotu Kalifornija - Alaska - Hawai na Karibiškem morju. Ti manevri naj bi preizkusili obrambno vrednost panamskega kanala. Sodelovalo bo 155 vojnih ladij in 600 letal, s skupno 55.000 možmi posadke. Napadeno ozemlje okoli kanala pa bo branilo 30.000 mož vojske. Manevri bodo trajali od 15. januarja do 30. marca.

× **Na Montblancu** bodo 21. avgusta slovesno otvorili novo kočo, postavljeno od francoskega planinskega društva. Koča stoji v višini 4362 m, torej samo še 448 m pod vrhom. Zgarijena in opremljena je z vsemi mogočimi varnostnimi napravami in zaščitami proti viharju in nevihtam in drugim nevarnostim visokega gorovja. Kamenito zidovje je zunaj in znotraj opaženo z aluminijem. V koči je prostora za 24 ljudi. Slovesne otvoritve se bodo udeležili tudi trije ministri.

× **Mussolinijev sin in film.** Najstarejši Mussolinijev sin Vittorio odpotuje še ta mesec s svojo ženo v Berlin, kjer bo študiral produkcijo nemškega filma.

× **Okostje predpotopnega človeka** so našli. V Kazakstanu so našli dobro ohranjeno okostje pračloveka, ki je visoko 2 metra 30 cm.

× **Vse v uniformah.** Tudi upravno policijsko uradništvo bo odslej uniformirano v tretjem cesarstvu, kakor pišejo iz Berlina.

× **Nepokorni italijanski kmetje.** Da zadobi kolikor mogoče točen pregled o množini žetve, je italijanska vlada odredila, da morajo kmetje ves svoj pridelek žita prijaviti pristojnim oblastem. Za prikrivanje so odrejene stroge kazni. Zdaj so orožniki prijavi sodišču kmeta, ki je prikril 140 stotov žita. Z njim vred je prijavljenih tudi 32 drugih kmetov, ki so mu pri tem pomagali.

Zbirališča za slavnostni spreved v nedeljo

Čelo povorke, to je jezdec v narodni noši in fanfara v narodni noši na konjih se postavijo v Tomšičevi ulici pri izlivu v Aleksandrovo cesto.

Dobrovoljci, Maistrovi borci, Legija koroških borcev in Legija prekmurskih borcev se zberejo v Tomšičevi ulici (južna stran ulice ob hišah) do Kersnikove ulice s čelom proti Aleksandrovi cesti.

Pevci z zastavami pevskih društev se zberejo v Tomšičevi ulici na južni strani ob hišah od Kersnikove ulice proti Cankarjevi ulici s čelom proti Kersnikovi ulici.

Vojska se postavi v Tomšičevi ulici med Prešernovo in Cankarjevo ulico s čelom pri Cankarjevi ulici.

Sokolska fanfara konjenica in Sokolske čete se po navodilih funkcionarjev Sokolske župe zberejo in zvrstijo okoli Narodnega doma v Kopaljski in Tattenbachovi ulici ter odidejo že urejeni preko Trga svobode, po desni strani Jugoslovanskega trga skozi Ciril-Metodovo ulico v Tomšičev drevored in se zvrstijo v Tomšičevem drevoredu s čelom proti Praprotnikovi ulici v Krčevini.

Gasilci se zbirajo in uvrstijo v ulicah ob vzhodnem delu mestnega parka, to je v Ciril-Metodovi ulici (ob parku), v Ma-

istrovi ulici (ob parku) ter v Vražovi ulici (ob parku) in v Drevoredu (v parku), s čelom pri Tomšičevi ulici oziroma Ciril-Metodovi ulici oziroma Korošičevi ulici.

Župani in občinski odborniki se zberejo v Ciril-Metodovi ulici pred okrajnim glavarstvom na pločniku s čelom pri Maistrovi ulici.

Javni nameščenci (državni, banovinski, občinski) se zberejo v Tomšičevi ulici (južna stran ob hišah) med Ciril-Metodovo in Prešernovo ulico in se zvrstijo za župani; a pred društvenimi zastavami.

Člani fantovskih odsekov in članice dekliških krožkov se zberejo in uvrstijo v 2 kolonah v Aškerčevi ulici s čelom pri Ciril-Metodovi ulici.

Društvene zastave, ki niso razporeje-

ne pri drugih organizacijah (Sokol, gasilci, Slovenski fantje) se zberejo in postavijo po 2 in 2 v Prešernovi ulici s čelom pri Aškerčevi ulici.

Narodne noše se zberejo in uredijo v Prešernovi ulici, po potrebi še v Maistrovi ulici med Ciril-Metodovo in Prešernovo ulico s čelom proti Aškerčevi ulici.

v Maistrovi ulici med Prešernovo in Cankarjevo ulico s čelom pri Prešernovi ulici.

Obrtniške skupine (trgovske-industrijske) in njihove alegorične skupine se zberejo v Maistrovi ulici med Prešernovo in Cankarjevo ulico na severni strani, po potrebi pa še v Maistrovi ulici in Cankarjevo in Zrinjskega trgom.

(Dalje sledi.)

Razno

NOVO! NOVO!
Sprejem v izdelavo in popravilo raznovrstne tehtnice in uteži. Izdelava precizna, cene zmerne! Makso Kert, Aleksandrova 19. 70

IZBORNO ŠTAJERSKO VINO IN TSHELIGIJEVO PIVO dobite na Mariborskem tednu v šotoru Prešernova klet, v Prešernovi in Gosposki ulici. Priporoča se Trafenik Karl in Angela. 78

MADRACE, OTOMANE, KAUCJE izdeluje solidno in poceni M. Šterbal Meljska 2. 124

MARTIN SAFRAN izvršuje vsa soboslikarska črkoslikarska ter plesarska dela solidno in poceni, najnovejši vzorci na zalozil. 146
Krekova 16.

KOČE, ODEJE iz vate, volne, puha, kakor tudi svilo in klote za odeje kupite najceneje pri tvrdki »Obnova«, F. Novak, Jurčičeva 6. 185

OPOZORILO! Opozarja vsakega, ki bo o mene in o moji ženi govoril žaljive in neresnične besede, da bom presiljen proti njemu sodno postpati. Tomaž in Jožefa Hazl. 206

Posest

Krasne posestvo pri mestu in restavracija vila, malo gotovine. — Trgovska hiša blizu Glavnega trga poceni »Rapid«, Maribor, Gosposka ul. 28. 212

Kupim

Kupim 5 komandov že rabljenih
TRAVERZ ali žel. tračnic, dolgost 7½. Fraic Leskovar, Bistrica 92. 210

Prodam

LEPO ZELEZNO OTROŠKO POSTELJICO in citre poceni prodam. Vprašati v trafiki Bauman, Tržaška c. 1. 202

Ostanki Wincharger

posebno poceni
Teksiliana Budefeldt
Maribor, Gosposka ul. 14

NOVI ČEVLJARSKI ŠIVALNI STROJ (Singer-Hohlmachine) na prodaj za polovično ceno. Naslov v upravitvi. 218

Sobo odda

Takoj oddam
SOBO s štedilnikom. Mesečno din 100. Zrkovska c. 41. Pobrežje. 189

SOBICO ODDAM starejšemu gospodu in stanovanje, sobo in kuhinjo, mirni stranki brez otrok. Delavska ul. 53. 207

ODDAM SOBO s hrano ali brez, s posebnim vvhodom, in sprejemom sestanovalca. Eriavčeva 12. 215

Lokal

PRAZEN LOKAL za buffet ali mesarilo, na prometni cesti, takoj oddam. Pounudbe na upravo pod »Štev. 3«. 211

Stanovanje

GOSPODIČNO ALI GOSPO sprejem kot sstanovalko. Lepa, velika soba. Vprašati od 13.—17. ure v Vetrinjski ul. 30-I Kukovič. 208

Oddam
SOBO IN KUHNJO sončno, din 230, in sobo 150 din iz dvorišča. Tržaška 5 vprašati sedlarja Meričeka. 213

SPREJMEM GOSPODA v vso oskrbo. Mlinska 9-I, levo. 214

nad 500.000 veterinc v obratu.

NOVOST NA MARIB. TEDNU

Električna hišna centrala na veter in baterijo
Najcenejša delovna sila — brez pogon. stroškov

6-, 12- in 32-voltna naprave
Dobavlja
Vesna akumulator

ing. I. F. Domiceli.
Maribor

Stanovanje išče

DIJAŠKA STANOVANJA za dve mlaši srednješolski iščem. Prednost, kjer možna nemške konverzacija. Naslov v upravi. 178

Službo išče

KLJUČAVNICAR išče mesto hišnika. Govorim tudi nemški. Stehinger Stevo. Gozdna ul. 4. Studenci. 203

IŠČEM POSTREŽBO Kaluder Marjeta, Čopova 21. 217

Službo dobi

PREKAJEVALCA dobro, samostojno moč, sprejem. Pismene ponudbe na upravo pod »Sposoben«. 205

TAPETNIŠKEGA POMOČNIKA sprejem. Naslov v upravi. 216

— ne, milostljiva gospa, ni „prav isto“.

Samo Nivea vsebuje Eucerit, krepčilno sredstvo za kožo. Nobeno drugo sredstvo za negovanje kože ni „prav isto“.

Nivea krepi kožno staniče in zmanjšuje nevarnost sončnih opeklin. Z Niveo okrepljena koža porjavi hitro in enakomerno ter jo varuje pri nagli ohladi pred prehladom.